Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De imitatione Christi - Cod. Lichtenthal 138

Thomas <von Kempen>

Arg[e]n[toratum], [1489 Inkunabel; Handschrift um 1500]

Liber primus

urn:nbn:de:bsz:31-40588

Visual Library

¶ Incipit liber primus fratrꝫ Thome de Kempis: canonici regularis ordinis ſancti Augu. De imitatõne xpi. ꝛ de cõtemptu oĩm vanitatũ mũdi. Capitulũ primũ.

Qui ſequit̃ me nõ ambulat in tenebris. ſꝫ habebit lumen vite dicit dñs. Hec ſunt verba xpi quibus ammonemur quatenꝰ vitã eiꝰ ꝛ mores imitemur ſi velimꝰ veraciter illuminari ꝛ ab omĩ cecitate cordis liberari. Summũ igit̃ ſtudiũ noſtrũ ſit in vita ieſu xpi meditari. Doctrina xpi oẽs doctrinas ſctõꝝ ꝓcellit. ꝛ qui ſpiritũ xpi haberet: abſconditũ ibi manna inueniret. Sꝫ ꝯtingit ꝙ multi ex frequenti auditu euãgelij ꝑuũ deſideriũ ſentiũt qꝛ ſpm̃ xpi non habent. Qui aũt vult plene ꝛ ſapide

xp̄i verba intelligere oportet vt totā
vitā ſuā illi ſtudeat ꝯformare Quid
ꝓdeſt tibi alta de trinitate diſputare
ſi careas humilitate vnd̄ diſpliceas
trinitati. Vere alta v̄ba non faciūt
ſanctū ꝛ iuſtū:ſed virtuoſa vita effi/
cit d̄o charū Opto magis ſentire cō
punctionē: q̄ȝ ſcire eius diffinitionē
Si ſcires totā bibliam menteteneꝰ ꝛ
oīm philoſophoꝝ dicta q̇d totū pro
deſſit ſine charitate dei ꝛ gratia Va
nitas vanitatū ꝛ oīa vanitas ; pre
ter amare deū ꝛ illi ſoli ſeruire Iſta
eſt ſumma ſapientia ꝑ contemptum
mūdi tēdere ad celeſtia regna Vani
tas igit̄ ē diuitias perituras q̄rere ꝛ
in illis ſperare . Vanitas quoqȝ eſt
honores ambire ꝛ in altū ſe extollere
Vanitas eſt carnis deſideria ſequi.
illud deſiderare vnde poſtmodum/
grauiter oportet puniri. Vanitas ē
longā vitā optare. ꝛ de bona vita pa

rū curare. Vanitas eſt p̄ntez vitam
ſolū attendere. ⁊ que futura ſunt nō
p̄uidere. Vanitas eſt diligere qđ cū
omni celeritate trāſit: ⁊ illuc n̄ feſtīa
re vbi ſempit̄nū gaudiū manet. Me
mento illius frequenter ꝓuerbij: q̄a
non ſaciat̄ oculus viſu: nec auris im
pletur auditu. Stude ḡ cor tuū ab a
more viſibiliū abſtrahere. ⁊ ad inui/
ſibilia te trāſferre. Nā ſequētes ſuā
ſenſualitatē maculant cōſcientiā ⁊ ꝑ
dunt dei gratia.

De hūili ſentire ſui ipi⁹. Ca II

Omnis hō naturaliter ſcire
deſiderat. ſꝫ ſcia ſine timore
dei q̄d importat. Melior eſt
ꝑfecto hūilis ruſticus q̄ deo ſuit q̄ȝ
ſupbus ph̄s q̄ ſe neglecto curſum ce
li ꝯſiderat. Qui bn̄ ſeip̄m cognoſcit
ſibi ip̄i vileſcit: nec laudibꝫ delectat̄
hūanis. Si ſcirē oīa q̄ ī mūdo ſunt
⁊ non eſſem in charitate: q̄d me iuua

ret corā deo q̇ me iudicatur⁹ eſt ex fac
to Quieſce a nimio ſciēdi deſiderio:
qꝛ mag̃ ibi inuenit̃ diſtractō ꝛ decep
tio. Sciētes libenter volūt videri et
ſapientes dici. Multa g̃ ſunt q̄ ſcire
parū vl' nihil aīe ꝓſunt. Et valde in
ſipēs eſt q̇ alijs intēdit q̄ꝫ his q̄ ſalu
ti ſue deſuiunt. Multa v̄ba non ſa
tiant aīaꝫ: ſꝫ bona vita refrigerat mē
teꝫ. ꝛ pura ꝯſcīa magnaꝫ p̄ſtat ad de
um ꝯfidentiā Quāto pl⁹ ꝛ meli⁹ ſcis
tāto graui⁹ inde iudicaberiſ niſi ſan
ctius vixeris Noli ergo extolli de vl
la arte vl' ſcia. poti⁹ time de data tibi
noticia. Si tibi videt̃ q̄ ml'ta ſcis ꝛ
ſatꝫ bn̄ intelligis ſcito tn̄ qꝛ ſunt ml'
to pl'a q̄ neſcis. Noli altū ſape. ſꝫ ig̊/
rantiā tuā magꝫ fatere. Quid vis te
alicui p̄ferre cū plures doctiores te ī
ueniātur: ꝛ magꝫ ī lege periti. Si vis
vtiliter aliq̇d ſcire ꝛ diſcere ama ne/
ſciri ꝛ ꝓ nihilo reputari. Hec ē altiſ/

ſima ꝛ vtiliſſima lectio ſuiipi⁹ vera co-
gnitio ꝛ deſpectō. de ſeipo nihil tene
re ꝛ ꝺ alijs ſp bn̄ ꝛ alte ſentire: mag̃ ſa
pientia ē ꝛ pfectio. Si videres aliquē
apte peccare vl' aliq̄ grauia ppetrare
nō debes te tn̄ meliorē eſtiare. qꝛ ne-
ſcis q̄diu poſſis in bono ſtare. Oēs
fragiles ſumus: ſꝫ tu neminē fragili
orem teipſo tenebis

De doctrina veritatis. Ca. III

Felix quē veritas p ſe docet nō
p figuras ꝛ voces trāſeūtes
ſed ſicuti ſe hꝫ. Nr̄a opinio
ꝛ nr̄ ſenſus ſepe nos fallit ꝛ modicū
videt. Quid pdeſt mag̃ cauilatō ꝺ oc
cultis ꝛ obſcuris reb⁹ ꝺ q̄bus nec ar
guemur ī iudicio qꝛ igrauim⁹. Gran
dis inſipiētia q̄ neglectis vtilib⁹ ꝛ ne
ceſſarijs vltro intēdim⁹ curioſ ꝛ dā-
noſis. Oclos hn̄tes non videm⁹. Et
q̄d cure nob̄ de generib⁹ ꝛ ſpēb⁹. Cui
eternū verbū loq̄tur a mltis opinio

nibꝫ expedit. Ex vno ꝟbo oīa ⁊ vnū
loquunt oīa. Et hoc ē pricipiū qđ ⁊
loquit nob. Nemo ſine illo intelli/
git aut recte iudicat. Cui oīa vnū ſtꝫ
⁊ oīa ad vnū trahit ⁊ oīa in vno vidꝫ
pōt ſtabilis corde eē. ⁊ in đo pacific⁹
ꝑmanere. O ꝟitas đs fac me vnū te
cū in charitate ꝑpetua. Tedet me ſe
pe mlta legere ⁊ audire. In te ē totuꝫ
qđ volo ⁊ deſidero. Taceāt oēs do/
ctores. ſiliāt vniuerſe creature in cō
ſpectu tuo. tu mihi loq̄re ſol⁹ Quāto
aliq̄s magꝫ vnit⁹ ſibi ⁊ interi⁹ ſimpli/
ficat⁹ fuerit: tanto pl'a ⁊ altōra ſine la
bore intelligit: qꝛ deſuꝑ lumē intelli
gētie accipit. Pur⁹ ſimplex ⁊ ſtabilis
ſpūs in mltis oꝑibꝫ non diſſipat: qꝛ
oīa ad đi honorē oꝑat ⁊ i ſe ocioſ⁹ ab
omī ꝓpria exq̄ſitōe eſſe nititur Quis
te magꝫ īpedit ⁊ moleſtat q̄ꝫ tua imor
tificata affectio cordis. Bon⁹ ⁊ duo
tus hō oꝑa ſua pri⁹ int⁹ diſponit q̄ fo

ris agere debz Nec illa trahūt eum
ad deſideria vicioſe inclinatōis. ſed
ipe iflectit ea ad arbitriū recte rōnis
Quis hz fortiꝰ certamē q̄z q̄ nititˀ vin
cere ſeipm. Et hoc dēret eē negocium
nrm: vicere vicz ſeipm ꝛ q̄tidie ſeipo
fortiorē fieri. atz in meliꝰ aliq̄d ꝓfice
re. Ois ꝑfectio in hac vita quādā im
ꝑfectionē ſibi hz annexā. ꝛ ois ſpecu
latio nra q̄daz caligie nō caret. Hūi
lis tui cognitio certior via eſt ad deū
q̄z ꝓfunde ſcie inq̄ſitio. Nō ē culpan
da ſcia aut q̄libet ſimplex rei noticia
q̄ bona ē in ſe ꝯſiderata ꝛ a deo ordi
nata ſz ꝑferēda eſt ſp bona conſcia ꝛ
ꝟtuoſa vita. Qz ꝟo plures mag̃ ſtu
dent ſcire q̄z bn̄ viuere: iō ſepe errāt: ꝛ
pene nullū l' modicū fructū ferūt. O
ſi tantā adhiberēt diligētiā ad extir
panda vicia ꝛ ꝟtutes iſerēdas: ſicuti
admouēdas q̄ſtiōes nō fierēt tanta
mala ꝛ ſcādala in ꝑplo: nec tāta diſſo

deberet

lutio in cenobijs. Certe adueniente
die iudicij nõ queret a nob̃ q̇d legi/
m⁹: ſʒ q̇d fecim⁹. nec q̄ꝫ bñ dixim⁹ ſed
q̄ꝫ religioſe vixim⁹. Dic mihi vbi ſũt
mõ oẽs illi dñi ⁊ mgr̄i q̇s bene noui
ſti dũ adhuc viuerent ⁊ ſtudijs flore
rẽt. Iã eoꝝ p̃bendas alij poſſident ⁊
neſcio vtrũ de eis recogitãt. In vita
ſua aliq̇d videbãtur. ⁊ mõ de ill' tace
tur. O q̄ꝫ cito trãſit gl'ia mũdi. Uti/
nã vita eoꝝ ſcie ipoꝝ ꝯcordaſſet: tũc
bñ ſtuduiſſent ⁊ legiſſent: q̄ꝫ ml'ti per
eũt ꝑ vanã ſciam in hoc ſecl'o q̇ paꝝ
curãt de dei ſuitio. Et qꝛ magis eli/
gũt magni eẽ q̄ꝫ hũiles. iõ euaneſcũt
in cogitatõibus ſuis. Uere magn⁹
eſt qui magnam habet charitatẽ. Ue
re magn⁹ eſt q̇ in ſe ꝑuus ẽ ⁊ p' nihilo
om̄e culmẽ honoris ducit. Uere pru
dẽs eſt q̇ oĩa terrena arbitrat' vt ſter/
cora vt xp̄m lucrifaciat. ⁊ ỽe bene do
ctus eſt q̇ dei volũtatẽ facit. ⁊ ſuã vo

luntatem relinquit.

De prudētia in agēdis ¶ Ca. IIII

NOn ē credendū omi ꝟbo nec
inſtinctui ſꝫ cauete ꝛ longa
nimiter res eſt ſm deū pon/
derāda: Proch dolor ſepe malū faci
lius q̄ꝫ bonū ꝺ alio credit̄ ꝛ dicit̄. ita
infirmi ſumꝰ Sꝫ ꝑfecti ꝟi nō facile
credunt oī enarrāti. qꝛ ſciūt infirmi
tatē humanā ad malū ꝓcliuā ꝛ ī ver
bis ſatis labilez. Mag̃ ſapiētia ē nō
eſſe precipitē in agendis: nec ꝑtinaci
ter in ꝓprijs ſenſibꝰ ſtare. Ad hāc etiā
ꝑtinet nō quibuſlibet hoim verbis
credere nec audita vl' credita mox ad
alioꝝ aures effundere. Cū ſapiēte et
conſciētioſo viro ꝯſiliuz habe ꝛ q̄re
potiꝰ a meliori inſtrui q̄ꝫ tuas adin/
uentōes ſeq̄. Bona vita facit hoiem
ſapientē ſm deū ꝛ expꝑtuz in multis.
Quāto q̄s in ſe hūilior fuerit ꝛ deo
ſubiectior. tāto in omnibꝫ erit ſapi/

entioꝛ ꝛ pacatioꝛ.

¶ De lectõe ſctãꝝ ſcripturaꝝ. Ca. V

VEritas eſt in ſcripturis ſan-
ctis q̄renda nõ eloquentia.
Dis ſcꝑtura ſacra eo ſpũ dꝫ
legi q̄ facta ē. Querere poti⁹ debem⁹
vtilitatē in ſcꝑturis q̄ꝫ ſubtilitatē ſer
monis. Ita libēter deuotos ꝛ ſimpli
ces libꝛos legere debem⁹ ſicut altos
ꝛ ꝓfundos. Nõ te offendat auctori-
tas ſcribētis vtrũ ꝑue vl' magne lr̄a-
ture fuerit. ſꝫ amoꝛ pure veritatis te
trahat ad legendũ. Nõ q̄ras q̀s hoc
dixerit: ſꝫ q̀d dicat' attēde. Hoīes trāſ
eũt ſꝫ ꝟitas dñi manet ineternũ. Si
ne ꝑſonarũ acceptõe varijs modis lo
quit' nob' deus. Curioſitas nr̄a ſepe
nos īpedit in lectõe ſcꝑturaꝝ: cũ vo-
lum⁹ ītelligere ꝛ diſcutere vbi ſimpli
citer eēt trāſeundum. Si vis ꝓfec-
tũ haurire. lege hũiliter ſimpliciter
ꝛ fideliter nec vnq̄ꝫ velis hr̄e nom̄ ſci

entie Interroga libēter ⁊ audi tacēs
ṽba sctōꝝ. nec displiceāt tibi ꝑabole
senioꝝ. ſine cauſa em̄ nō ꝓferunt.

De inordinat; affectōib;. Ca. VI

Q Uādocūq; hō aliqd inordi-
nate appetit ſtatim in ſe inq̄-
etus fit. Supb⁹ ⁊ auar⁹ nun
q̄ qeſcūt. Paup ⁊ hūilis ſpū in mlti-
tudine pacis ꝯuerſat. Hō q̄ necdum
ꝑfecte in ſe mortu⁹ eſt. cito tēptat et
vincit in ꝑuis ⁊ vilib⁹ reb;. Infirm⁹
ſpū ⁊ qđammō adhuc carnal' ⁊ ad ſen
ſibilia inclinat⁹: difficulter ſe pōt at
renis deſiderijs ex toto abſtrahere.
⁊ iō ſepe hȝ triſticiā cū ſe ſubtrahit.
leniter etiā indignat ſi qs ei reſiſtit.
Si āt ꝓſecut⁹ fuerit qđ ꝯcupiſcit ſta
tim ex reatu ꝯſciētie grauat. q2 ſecu-
tus ē paſſionē ſuā: q̄ nihil iuuat ad
pacē quā q̄ſiuit. Reſiſtendo igit paſ
ſionib; inuenit ṽa pax cordis. nō āt
ſuiēdo eis. Nō eſt ergo pax in corde

hoīs carnalis ñ in hoīe exteriorib⁹
dedito. ſʒ ī feruido ⁊ ſpūali.

De vana ſpe ⁊ elatiōe fugienda Ca. VII

Van⁹ eſt q̄ ſpem ſuā ponit in hoībus aut in creaturis Nō te pudeat aliis ſuire amore ihū xpi ⁊ paupem in hoc ſecło videri. Non ſtes ſup teip̄m ſʒ in dō ſpem tuā cō ſtitue Fac qđ in te eſt: ⁊ deus aderit bone volūtati tue. Nō ꝯfidas ī tua ſcīa. vl̄ cuiuſcūq; aſtutia viuētis. ſʒ ma gis in dei grā q̄ adiuuat hūiles. ⁊ de ſe preſumētes humiliat. Ne gl'ieris in diuitiis ſi aſſunt nec ī amicis: qꝛ potētes ſunt ſʒ in dō q̄ oīa p̄ſtat. ⁊ ſe ip̄m ſup oīa dare deſiderat. Non te extollas de magnitudine vl̄ pulcri/ tudine corporis: q̄ modica infirmitate corrūpit ⁊ defedat. Nō placeas tibi ip̄i de habilitate aut ingenio tuo. ne diſpliceas dō cui⁹ eſt totū q̄cq̄d hoī

naturaliter habueris. Non te repu/
tes aliꝭs meliorem ne forte corã deo
deterioꝛ habearis: q̃ ſcit q̃d eſt in ho
mĩe. Nõ ſupbias de opibus bonis
qꝛ aliť ſunt iudicia dei q̃ꝫ hoĩm. cui
ſepe diſplicet qꝺ hoĩbꝰ placet. Si a
liq̃d boni habuerꝭ crede de aliꝭs me
liora. vt hũilitatẽ ꝯſerues. Non no
cet ſi oĩbꝰ te ſuppponas: nocet aũt plu
rimũ ſi vl' vni te p̃ponas Iugis pax
cũ hũili. in corde aũt ſupbi zelꝰ ꝛ in-
dignatio frequens.

De cauenda nimia fami liaritate. d Ca. VIII

Non oĩ hoĩ reueles coꝛ tuũ: ſꝫ
cũ ſapiente ꝛ timẽte deũ age
cãm tuã. Cũ iuuenibus ꝛ ex
traneis rarus eſto Cũ diuitibꝰ noli
blãdiri ꝛ corã magnatis nõ libenter
appareas. Cũ hũilibꝫ ꝛ ſimplicibꝫ cũ
deuotis ꝛ morigeratꝭ ſociare. ꝛ que
edificutõis ſunt ꝓtracta Non ſis fa

miliaris alicui mlieri. ſ; in cõmuni
oẽs bonas mlieres deo cõmẽda. Soli deo ⁊ angelis ei⁹ opta familiaris eſſe
⁊ hoim noticiã deuita. Charitas habenda eſt ad oẽs. ſ; familiaritas nõ
expedit. Nõnq̃ accidit vt pſona ignota ex bona fama luceſcat. cui⁹ tñ preſentia oculos intuentiu; obfuſcat.
Putam⁹ aliqñ aliis placere ex cõiunctione nr̃a ⁊ incipim⁹ mag; diſplicere ex mo; im probitate in nobis cõſiderata.

De obediẽtia ⁊ ſubiectõe. Ca. IX

Valde magnũ eſt in obedientia ſtare. ſub p̄lato viuere. et ſui iuris non eſſe. Multo tutius ẽ ſtare in ſubiectõne q̃ in platura. Multi ſunt ſub obedientia magis ex neceſſitate q̃ ex charitate ⁊ illi penã habẽt ⁊ leuiter murmurãt. nec libertatẽ mentis acq̃rent niſi ex toto corde ꝓpter deũ ſe ſubiiciãt. Curre h

vel ibi. nõ inuenies q̄etez niſi in hũi
li ſubiectiõe ſub ꝑlati regimie. Ima
ginatio locoꝝ ⁊ mutatõ mltos fefel
lit. Verũ eſt ꝙ vnuſquiſqꝫ libēter a-
git ꝑ ſenſu ſuo: ⁊ inclinat̄ ad eos ma
gis q̄ ſecũ ſentiũt. Sꝫ ſi ds̄ eſt inter
nos neceſſe eſt vt relinquamꝰ etiā qñ
qꝫ nr̄m ſentire ꝓpt̄ bonũ pacis. Quis
eſt ita ſapiēs q̄ oia plene ſcire põt. Er
go noli nimis in ſenſu tuo ꝯfidere.
ſed velis etiā libēter alioꝝ ſenſuz au
dire. Si bonũ eſt tuũ ſentire ⁊ h̄ ipz
ꝓpter deũ dimittis ⁊ aliũ ſeq̄ris ma-
gis exinde ꝑficies. Audiui em̄ ſepe
ſecuriꝰ eſſe audire ⁊ accipe conſiliuz
q̄ꝫ dare. Põt em̄ cõtingere vt bonuz
ſit vniuſcuiuſqꝫ ſentire. ſꝫ nolle aliȷ̄ſ
acq̄eſcere cũ id ratõ aut cauſa poſtu
lat ſignũ eſt ſupbie ⁊ ꝑtinacie

De cauēda ſupfluitate v̄boꝝ Ca. X

Caueas tumultũ hoim̄ q̄ꝫtũ
poteſt: multuz em̄ ipedit tra

ctatus ſecularium geſtoꝛuꝫ etiam ſi
ſimplici intētione ꝓferātur Cito ei
inquinamur vanitate ⁊ captiuamur
Vellē me pluries tacuiſſe ⁊ inter ho
mines nō fuiſſe Sꝫ q̄re tā libenť lo
q̄mur ⁊ inuicē fabulamur cū tn̄ raro
ſine leſione ꝯſcīe ad ſilentiū redimꝰ.
Jō tā libenter loq̄mur: qꝛ ꝑ multas
locutōes ab inuicē ꝯſolari q̄rimꝰ. et
coꝛ diuerſ cogitatōnibꝫ fatigatū op
tamꝰ releuare. Et multū libenter de
his q̄ multū diligimꝰ vł cupimꝰ vł q̄
nob ꝯⁿria ſentimꝰ libet loq̇ ⁊ cogitare
Sꝫ ꝓh doloꝛ ſepe inaniter ⁊ fruſtra
Nā hec exterioꝛ ꝯſolatio interioꝛis
⁊ diuine ꝯſolatiōis nō modicū detri
mentū eſt Jō vigilandū eſt ⁊ oꝛādū
ne tp̄s ocioſe trāſeat Si loq̇ licꝫ ⁊ ex
pedit. q̄ edificabilia ſunt loq̄re Ma
lus vſus ⁊ negligētia ꝓfectꝰ nr̄i mul
tū facit ad incuſtodiā oꝛis nr̄i Ju
uat tn̄ nō par̄ ad ꝓfectū ſpūalē deuo

ta ſpiritualiũ rerũ collatio. ⁊ maxime vbi pares animo ⁊ ſpiritu in deo ſibi ſociantur.

De pace acq̃renda ⁊ zelo proficiendi. Ca. XI

Multã poſſem⁹ pacẽ hr̃e. ſi nõ vellem⁹ nos cũ alioꝝ dictis ⁊ factiꝫ q̃ ad nr̃am curã nõ ſpectãt occupare. Quõ põt ille diu in pace manere q̇ alienis curis ſe intermiſcet q̇ occaſiones forinſecus q̃rit: q̇ parũ vl' raro ſe intrinſec⁹ colligit. Beati ſimplices. qm̃ multã pacẽ hẽbũt. q̃re quidã ſctõꝝ tã pfecti ⁊ cõtẽplatiui fuerũt. q2 oĩno ſeipos mortificare ab hõminib⁹ terrenis deſiderijs ſtupuerũt. ⁊ iõ totis medullis cordis dõ inherere atq3 libere ſibi vacare potuerũt. Nos q̇dez nimiũ occupamur ꝓprijs paſſionib⁹ ⁊ de trãſitorijs nĩs ſollicitamur. Raro etiã vnũ viciũ pfecte vincim⁹. ⁊ ad q̃tidianũ ꝓfectũ nõ accendimur. iõ

frigidi ⁊ tepidi remanemꝰ. Si eſſemꝰ
nobiſipſis ꝑfecte mortui: ⁊ interiꝰ mi-
me īplicati tūc poſſemꝰ etiā diuina ſa
pere ⁊ de celeſti cōtēplatōe aliqͩd expi-
ri. Totū ⁊ maximū īpedimentū ē. qꝛ nō
ſumꝰ a paſſionibꝰ ⁊ ꝯcupiſcentijs libe
ri: nec ꝑfectā ſctōꝝ viā conamur ingre
di. Dū etiā modicū aduerſitatꝫ occur
rit: nimis cito dͤijcimur: ⁊ ad hūanas
ꝯſolatōes ꝯuertimur. Si niteremur
ſicut viri fortes ſtare ī ꝓlio: ꝑfecto au-
xiliū dn̄i videremꝰ ſuꝑ nos dͤ celo. Ip
ſe em̄ certātes ⁊ dͤ grā ſua ſꝑātes pa
tus ē adiuuare: q̇ nob̄ certandi occaſi
ones ꝓcurat vt vīcamꝰ. Si tm̄ in iſtꝫ
exteriorib ꝰ obſuātijs ꝓfectū religiōis
ponimꝰ cito finez habebit deuotō nr̄a.
Sz ad radicē ſecuri ponamꝰ vt pur-
gati a paſſionibꝰ pacificā mentē poſſi-
deamꝰ. Si oī anno vnū viciū extirpa
remꝰ: cito viri ꝑfecti efficeremur. Sz
nō ecōtrario ſepe ſentimꝰ vt meliores

ꝛ puriores in initio ꝯuerſiõis nos fu
iſſe inueniam⁹ q̄ꝫ poſt mltos annos ꝓ
feſſionis. Feruoꝛ ꝛ ꝑfect⁹ nr̄ q̄tidie de
beret creſcere. ſ ꝫ nūc ꝓ magno videtur
ſi q̄s primi feruoris ꝑteꝫ poſſit retine
re Si modicā violentiā facerem⁹ in
pricipio tūc poſtea cūcta poſſem⁹ face
re cū leuitate ꝛ gaudio Graue ē aſſue-
ta dimittere. ſꝫ grui⁹ eſt ꝯ ꝓpriā volūtatē
ire. Sꝫ ſi nō vincis parua ꝛ leuia: qn̄
ſuꝑabis difficiliora. Reſiſte in princi
pio inclinationi tue ꝛ malā deſiſte cō
ſuetudinē: ne forte paulatim ad maio
reꝫ te ducat difficultatē O ſi aduerte-
res q̄ꝫtā tibi pacē ꝛ aliis leticiā faceres
teip̄m bn̄ habendo: puto ꝙ ſolicitior
eēs ad ſpūalem ꝑfectum. ¶ Ca. XII.

De vtilitate aduerſitatis

Bonū eſt nob ꝙ aliqn̄ hēm⁹ a-
liquas grauitates: ꝛ contrari
etates. qꝛ ſepe hoīem ad coꝛ reuocāt q̄
ten⁹ ſe in exilio eē cognoſcat: nec ſpem

ſuã in aliq̃ re mundi ponat. Bonũ ẽ
ꝙ patiamur qñq; ɔ̃dictores ⁊ ꝙ male
⁊ imꝑfecte de nob̃ ſentiat̃. etiã ſi bñ a
gim⁹ ⁊ intendim⁹ Jſta ſepe iuuant ad
hũilitatẽ ⁊ a vana gl'ia nos defendũt.
Tũc em̃ melius interiorẽ teſtẽ deũ q̃/
rim⁹ qñ foris vilipendimur ab hoĩb;
⁊ non bñ nob̃ creditur. Jõ deberet ſe
hõ in deo totaliter firmare vt nõ eſſet
ei neceſſe multas ɔ̃ſolatões q̃rere. Qñ
hõ bone volũtatis tribulat̃ vl' tẽptat̃:
aut malis cogitatõib; affligit̃. tũc deũ
ſibi magis neceſſariũ intelligit. ſine q̃
nihil boni ſe poſſe depħendit. Tũc eti
am triſtat̃ gemit ⁊ orat ꝓ miſeriis q̃s
patit̃. Tũc tedet eũ diuti⁹ viuere/ mor
tẽ optat inuenire vt poſſit diſſolui. et
cũ xp̃o eſſe: Tũc etiã bñ aduertit ꝑfe/
ctã ſecuritatẽ et plenam pacem in mũ
do non poſſe cõſtare.

¶ De tẽptatõib; reſiſtẽdis. Ca. XIII

Quãdiu in mũdo viuimus ſi

ne tribulatione: et temptatione eſſe non poſſumus. Vñ in Job ſcriptū eſt. Tēptatio eſt vita hoīs ſup terraʒ Nō vnuſq̄ſqȝ ſolicit⁹ eſſe deberet circa tēptatōes ſuas ⁊ vigilare in orationib⁹ ne diabol⁹ locū inueniret decipiēdi q̄ nūq̄ȝ dormitat. ſʒ circuit querēs queʒ deuoret. Nemo tā pfect⁹ eſt ⁊ ſctūs q̄ nō hēat aliqñ tēptatōes: ⁊ plene eis carere nō poſſum⁹ Sūt tñ tēptatōes homi ſepe valde vtiles licet moleſte ſint ⁊ gues: q⁊ in illis hō hūiliatᷣ purgatᷣ ⁊ eruditur. Oēs ſancti p mltas tribulatōes ⁊ tēptatōes trāſierūt ⁊ pfecerunt ⁊ q̄ bñ tēptatōes ſuſtinere neq̄uerūt reprobi facti ſunt ⁊ defecerūt. Nō eſt aliquis ordo tā ſanct⁹ nec loc⁹ tā ſecret⁹ vbi nō ſint tēptatōes vl' aduerſitates Non ē hō ſecur⁹ a tēptatōib⁹ totalitᷣ q̄ȝ diu vixerit: q⁊ in nob eſt vñ tēptamur ex q̄ in ɔcupiſcentia nati ſum⁹ Una tēptatōe ſeu tribulatōe recedēte alia ſup

uenit. ꝛ ſꝑ aliq̄d ad patiendū habebi/
mꝰ. Nā bonū felicitatꝭ nr̄e ꝑdidimus
Multi q̄rūt tēptatōes fugere. ꝛ grauiꝰ in
cidūt in eas. Per solā fugā nō poſſu/
mꝰ vincere: ſꝫ ꝑ patientiā ꝛ verā hūili/
tatē oībus hoſtibꝰ efficimur fortiores
Qui tm̄modo exteriꝰ d̄clinat nec radi
cē euellit parū ꝓficiet. īmo citiꝰ ad euꝫ
tēptatōes rediet ꝛ peius ſentiet. Pau
latim ꝛ ꝑ patiētiā cū lōganimitate d̄o
iuuāte meliꝰ ſuꝑabis: q̄ꝫ cū duritia ꝛ ī
portunitate ꝓpria. Sepiꝰ accipe ↄſili/
uꝫ in tēptatōe. ꝛ cū tēptato noli duri/
ter agere: ſꝫ ↄſolatōeꝫ ingere ſicut tibi
optares fieri. Initiū oīm malaꝝ tēpta
tionū inconſtātia aī ꝛ ꝑua ad deū ↄfi/
dētia. qꝛ ſicut nauis ſine gubernacl'o
hinc iñ a fluctibꝰ impellit' ita hō remiſ
ſus ꝛ ſuū ꝓpoſitū deſerēs varie tēptat'
Ignis ꝓbat ferrū ꝛ tēptatō hoīem iu
ſtū. Neſcimꝰ ſepe q̄d poſſumꝰ ſed tēpta
tio apit q̄d ſumꝰ. Vigilandū ē tn̄ ꝑci/

pue' circa initiū tēptatōis q2 tūc facilī
us hoſtis vincit̄ ſi oſtiū mētis nulla/
tenus intrare ſinit̄: ſ3 extra limē ſtati3
vt pulſauerit illi obuiat̄. Vñ q̇daz di
xit. Principijs obſta ſero medicina p̱
atur. Cū mala p̱ longas ↄualuere mo
ras. Nā p̉mo occurrit mēti ſimplex co
gitatio: deinde fortꝭ imaginatio. poſt
ea delectatio ⁊ mot⁹ prauus ⁊ aſſenſio.
Sicq3 paulatim ingredit̄ hoſtis ma/
lign⁹ ex toto dū illi nō reſiſtit̄ in p̉nci/
pio. Et q̃ᷓto diuti⁹ q̇s ad reſiſtendum
torpuerit tāto in ſe q̇tidie debilior fit
⁊ hoſtis ↄ̄ eū potētior. Quidā in p̉nci
pio ↄuerſionis ſue g̃uiores tēptatōes
patiūtur. q̇dam aūt in fine. q̇daz ꝟo q̄i
p̱ totā vitā ſuam male hn̄t. Nōnulli ſa
tis leuiter tēptant̄ ſm̄ diuine ordina/
tionis ſapīa3 ⁊ eq̇tatem q̇ ſtatū ⁊ meri
ta hoīm penſat ⁊ cūcta ad electoꝝ ſuo
rū ſalute3 p̄ordinat. Jō non debem⁹
deſp̱are cū tēptamur. ſ3 eo ferventi⁹ de

um exorare q̄tenus nos in oīm̄i tribu
latōne dignet̄ adiuuare. q̄ vtiq3 ſc̄m di
ctū pauli talē faciet cū tēptatione pro
uentū vt poſſim⁹ ſuſtinere. Humilie/
mus ergo aīas nr̄as ſub manu dī in om
ni tēptatione ꝛ tribulatione: q2 humi
les ſpū ſaluabit ꝛ exaltabit. In tēpta/
tionib⁹ ꝛ tribulationib⁹ ꝓbat̄ hō quā
tū ꝓfecit. ꝛ ibi maius meritū exiſtit. et
[illegible]tus melius pateſcit. Nec magnū eſt
ſi hō deuot⁹ ſit ꝛ feruidus cū grauitatē
non ſentit. ſ3 ſi tpe aduerſitatis patiē
ter ſe ſuſtinet ſpes magni ꝓfectus erit
Quidā a magnis tēptationib⁹ cuſto
diūtur ꝛ in ꝑuis q̄tidianis ſepe vincū
tur vt hūiliati nunq̄3 de ſeipſis in ma/
gnis ꝯfidant qui in tā modicis infir
mantur.

De temerario iudicio vitādo Ca. XIIII

Ad teipm ocl'os reflecte. ꝛ alio
rū facta caueas iudicare. In
iudicādo alios hō fruſtra la/

borat. ſepi⁹ errat ⁊ leuiter peccat. Se
ipm ꝓo iudicãdo ⁊ diſcutiẽdo ſꝑ fru/
ctuoſe laborat Sic nobꝭ res cordi eſt.
ſic de ea frequẽter iudicam⁹. Nã verũ
iudiciũ ꝓpter ꝓuatũ amorẽ faciliter ꝑ/
dim⁹. ſi de⁹ ſemꝑ eſſet pura intẽtio no
ſtri deſiderij. non tã faciliter turbare⸗
mur ꝑ reſiſtentia ſenſus nr̃i Sꝫ ſepe
aliq̃d ab intra latet: vl̓ etiã ab extra cõ
currit qꝺ nos etiã ꝑiter trahit. Mul
ti occulte ſeipſos querũt in reb⁹ quas
agũt ⁊ neſciũt. Videnť etiã ĩ bona pa
ce ſtare: qñ res ꝑ eoꝝ velle fiũt ⁊ ſenti/
re. Si aũt aliter fit q̃ꝫ cupiũt: cito mo/
uentur ⁊ triſtes fiũt. Propter diuerſi
tatẽ ſenſuũ ⁊ opinionũ ſatis frequẽter
oriũtur diſſenſiones inter amicos ⁊ ci
ues. inter religioſos ⁊ deuotos Anti
qua ꝯſuetudo difficulter relinq̃tur et
vltra ꝓpriũ videre nemo libẽter ducit
Si rationi tue magꝭ inniteris vl̓ in/
duſtrie q̃ꝫ ꝟtuti ſubiectiue ihũ xpi ra/

ro ⁊ tarde eris hō illuminat⁹. qꝛ deus vult nos ſibi pfecte ſubijci: ⁊ oēm rati onē p inflāmatū amorē trāſcendere

¶ De opib⁹ ex charitate Capi. XV.

PRo nulla re mundi ⁊ p nulli⁹ hoīs dilectiōe aliqd malū ē fa ciendū. ſꝫ p vtilitate indigen tis opus bonū aliqñ intermittenduꝫ eſt aut etiam pro meliori mutandum hoc em̄ facto opus bonū nō deſtruit ſed in melius cōmutat. Sine charita te opus externū nihil pdeſt. qcqd aūt ex charitate agitur qntūcūqꝫ etiā par uū ſit et deſpectū totū efficitur fructu oſuꝫ. Magis ſiquidē de⁹ penſat ex qn to quis agit: qꝫ quantū qs facit. Mł tū facit q multū diligit. Multū facit q rē bñ facit. Bene facit q magis cōmu nitati qꝫ ſue volūtati ſeruit. Sepe vide tur eſſe charitas ⁊ eſt mag carnalitaſ quia carnalis inclinatio. ꝓpria volun tas. ſpes retributionis. affect⁹ cōmo

ditatis raro abeſſe volūt. Qui verā ⁊ ꝑfectā charitatē hȝ. in nulla re ſeipm̄ querit. ſʒ dei ſolūmodo glīam in oībꝰ fieri deſiderat: Nulli etiā inuidet. qꝛ nullū ꝓuatuʒ gaudiū amat. nec in ſe/ipo vult gaudere. ſʒ in deo ſup oīa bona optat beatificari. Nemī aliqͩd bo/ni attribuit: ſed totaliter ad deū refert a quo fontaliter oīa ꝓcedūt. in quo finaliter oēs ſancti fruibiliter qͥeſcūt. O qui ſcintillā haberet vere charita/tis. ꝑfecto oīa terrena ſentiret plena fore vanitatis:

De ſufferentia defectuum aliorum. ¶ Capi. XVI.

Que hō in ſe vl' in aliȷs emēdare non valet. debet patiēter ſuſtinere donec deus aliter ordinet. Cogita qꝛ forte ſic melius eſt pro tua ꝓbatione ⁊ patientia. ſine qua nō ſunt multū pōderāda merita nr̄a. Debes tn̄ ꝓ talibus impedimētis ſuppli

care. vt deus tibi dignet̃ ſubuenire et
poſſis benigne portare. Siqs ſemel
aut bis admonitus nõ acquieſcit no/
li cũ eo contẽdere. ſed totũ deo cõmit/
te vt fiat volũtas ei⁹ ⁊ honor in omni
bus ſ̃uis ſuis. q̃ ſcit bñ mala in bonũ
cõuertere. Stude patiẽs eſſe in tole/
rãdo alioꝝ defectus ⁊ qualeſcũq; ĩfir
mitates. q꞉ ⁊ tu multa habes que ab a
lĳs optet tolerari Si nõ potes te talẽ
facere qualẽ vis: quõ poteris aliũ hr̃e
ad tuũ bñplacitũ. Libẽter habem⁹ ali
os ꝑfectos. ⁊ tñ ꝓprios non emẽdam⁹
defect⁹. Volum⁹ ꝙ alĳ ſtricte corrigã/
tur. ⁊ ipi corrigi nolum⁹. Diſplicet lar
ga alioꝝ licentia. ⁊ tñ nob̃ nolum⁹ ne
gari qd̃ petim⁹. Alios reſtringi ꝑ ſta/
tuta volum⁹. ⁊ ipi nullaten⁹ patimur
ampli⁹ cohiberi. Sic ğ patz q̃z raro p
ximũ ſicut nos ipos penſam⁹ Si eẽnt
oĩes ꝑfecti qd̃ tunc haberem⁹ ab alĳs
pro deo pati. Nũc aũt deus ſic ordina

uit: vt diſcam⁹ alter alteri⁹ onera por/tare. qꝛ nēo ſine defectu. nēo ſine onere. nemo ſibi ſufficiēs: nemo ſibi satiſ ſapiens. ſed optet nos inuicē portare inuicē ꝯſolari. piter adiuuare. inſtruere ꝛ admonere. Quāte aūt virtutꝭ q̄s qꝫ fuerit melius patet occaſiōe aduerſitatis Occaſiones nāqꝫ hoīem fragilem non faciūt ſꝫ q̄lis ſit oſtendūt

¶ De monaſtica vita. Ca. XVII

Oportet vt diſcas teipm in mltis frangere ſi vis pacē ꝛ concordiā cū aliis tenere. Nō eſt paruuꝫ in monaſteriis vl' in cōgregatione habitare. ꝛ ibi ſine querela ꝯuerſari ꝛ vſqꝫ ad mortē fidelis pſeuerare. Btūs quidē qui ibi bn̄ vixit. ꝛ feliciť cōſummauit. Si vis debite ſtare ꝛ pficere teneas te tāqꝫ exulē ꝛ pegrinū ſup terrā Oportet te ſtultū fieri ꝑpť xp̄m Si vis religioſam ducere vitā habitus ꝛ tonſura modicū cōferūt. ſꝫ mu/

tatio moꝝ ꝛ integra mortificatio paſ
ſionū verū faciūt religioſuꝫ. Qui aliđ
querit q̄ȝ pure deū ꝛ aīe ſue ſalutē. nō i
ueniet niſi tribulatōeȝ ꝛ doloreȝ. Nō
pōt etiā diu ſtare pacific⁹ q̄ nō nitiꝛ eē
minimus ꝛ oībus ſubiect⁹. Ad ſeruiendū
veniſti nō ad regendū. Ad patiendū
ꝛ laborandū ſcias te vocatū. non ad o
ciandū vel fabulandū. Hic ergo probanꝛ
hoīes ſicut auꝝ in fornace. Hic nemo
poteſt ſtare niſi ex toto corde ſe volue
rit ꝓpter deū humiliare.

De exēplis ſctōꝝ patrū. Ca. XVIII

Intuere ſanctoꝝ patrū ſerui/
da exēpla: in q̄bus vera perfe
ctō refulſit ꝛ religio: ꝛ videbis
q̄ȝ modicū ſit ꝛ pene nihil qđ nos agi
mus. Heu quid eſt vita nr̄a ſi illis fu
erit cōpata. Sancti ꝛ amici xp̄i dn̄o ſe
uierūt in fame ꝛ ſiti: in frigore ꝛ nudi/
tate. in labore ꝛ fatigatōe. in vigilijs ꝛ
ieiunijs. in orationib⁹: in ꝑſecutioni/

bus ꝛ oꝓprobꝛijs mltis. O q̄z mltas ꝛ
graues tribulatões paſſi ſunt apoſto
li. martyres confeſſoꝛes virgines ꝛ re
liqui oēs: qui xp̄i veſtigia voluerūt ſe-
qui. Nā aīas ſuas in hoc mūdo oderūt
vt in eternā vitā eas poſſiderēt. O q̄z
ſtrictā ꝛ abdicatā vitā ſancti pr̄es ī he
remo duxerūt. q̄z longas ꝛ graues tē
ptatōnes pertulerūt. q̄z frequēter ab
inimico vexati ſunt. q̄z crebꝛas ꝛ ferui
das oꝛationes deo obtulerūt. q̄z rigi-
das abſtinentias peregerūt. q̄z magnū
zelū ꝛ feruoꝛē ad ſpiritualē pfectū ha-
buerūt. q̄z foꝛte bellū aduerſus edoma
tionē vitioꝝ geſſerūt. q̄z purā ꝛ rectā ī
tentionē ad deū tenuerūt. Per diē la-
boꝛabāt ꝛ noctib⁹ oꝛationi diuine va
bant quā q̄z laboꝛādo ab oꝛatione mē
tali minime ceſſarēt. Omne tp̄s vtiliter
expendebāt. oīs hoꝛa ad vacandū deo
breuis videbatᷣ. ꝛ pꝛe magna dulcedīe
ꝯtēplationis etiā obliuioni tradebatᷣ

neceſſitas corpalis refectionis. Om‑
nib⁹ diuitijs dignitatib us honorib⁹
amicis ꝛ cognatis renũciabãt. nil de
mũdo habere cupiebãt vix neceſſaria
vite ſumebãt: corpi ſuire etiã in neceſ
ſitate dolebãt. Paupes igit̃ erãt rebuſ
terrenis. ſꝫ diuites valde in gr̃a ꝛ vir
tutibus. Foris egebãt. ſed intus gr̃a
ꝛ ꝯſolatione diuina reficiebãt. Mun
do erãt alieni. ſꝫ deo ꝓximi ac familia
res amici. Sibiipſis videbant̃ tan
q̃ꝫ nihili ꝛ huic mũdo deſpecti. ſꝫ erãt
in ocl'is dei precioſi et electi In ꝟa hu
militate ſtabant. in ſimplici obediẽtia
viuebãt. in charitate et patiẽtia ambu
labant: ꝛ iõ q̃tidie in ſpũ ꝓficiebant. ꝛ
magnã apđ deũ gr̃am obtinebãt. Da
ti ſunt in exemplũ omib⁹ religioſis. ꝛ
plus ꝓuocare nos dñt ad bñ ꝓficien‑
dũ q̃ꝫ tepidoꝝ nũerus ad relaxanduꝫ
O quãtus feruor oĩm religioſoruꝫ in
ꝑncipio ſue ſancte inſtitutõis fuit. O

quãta deuotõ orationis: quãta emu/
latio virtutis: q̃z magna diſciplina vi
guit: q̃nta reuerẽtia ⁊ obediẽtia ſub re
gula magiſtri in omibus effloruit. Te
ſtant adhuc veſtigia derelicta ꝙ ꝟe vi
ri ſancti ⁊ perfecti fuerũt. q̇ tã ſtrenue
militãtes mundũ ſuppeditauerũ. Iã
magnus putat ſi quis trãſgreſſor nõ
fuerit. ſiquis qđ accepit cũ patiẽtia to
lerare potuerit. Heu teporis ⁊ negligẽ/
tie ſtatus nr̃i ꝙ tã cito declinam⁹ a pri
ſtino feruore. ⁊ iam tedet viuere p̄ laſ
ſitudine ⁊ tepore. Utinã in te penituſ
non dormitet ꝓfectus virtutũ. q̇ mul
ta ſepius exempla vidiſti deuotoꝝ.

¶ De exercitijs boni reli
gioſi ¶ Capitu. XIX

Uita boni religioſi oĩbus ꝟtu
tibus pollere debet vt ſit talis
interius q̃lis videt hominí/
bus exterius. Et merito multo plus
debet eſſe intus. q̃z qđ cernit foris. qꝛ

ſnſpectoꝛ nr̃ eſt dn̄s quē ſumopere reue
reri debem⁹ vbicūq; fuerim⁹. ⁊ tanq̄z
angeli in cōſpectu ei⁹ mundi incedere
Omni die renouare debem⁹ ꝓpoſituz
nr̃m ⁊ ad feruorē nos excitare q̄ſi ho/
die primū ad ꝯuerſionē veniſſem⁹. at
q; dicere. Adiuua me dn̄e deus me⁹ in
bono ꝓpoſito ⁊ ſc̄o ſeruitio tuo: ⁊ da mi
hi nūc hodie ꝑfecte incipe: q; nihil ē
qd̄ hacten⁹ feci. Sc̄dm ꝓpoſituz nr̃m
curſus ꝑfectus nr̃i ⁊ multa diligentia
opus ē bn̄ ꝑficere volēti. q; ſi fortiter
proponēs ſepe deficit. q̇d ille qui raro
aut min⁹ fixe aliq̇d ꝓponit. Varijs tn̄
modis ꝯtigit deſertio ꝓpoſiti nr̃i: ⁊ le/
uis omiſſio exercitioꝝ vix ſine aliq̇ di
ſpēdio trāſit. Iuſtoꝝ ꝓpoſitū in gr̃a dei
poti⁹ q̄z in ꝓpria ſapiētia pēdet. in quo
⁊ ſemꝑ ꝯfidūt q̇cquic arripiūt. Nam
hō ꝓponit ſed deus diſponit: nec eſt ī ho
mine via ei⁹. Si pietas cauſa aut fra
terne vtilitatis ꝓpoſito q̄nq; conſuetū

omittitur exercitiū. facile poſtea pote-
rit recupari. Si aūt tedio animi aut ne
gligētia faciliter relinquit᷑. ſatꝫ culpa
bile eſt ⁊ nociuū ſentiet᷑. Conemur q̄ꝫ
tū poſſum⁹ adhuc leniter ꝺficiem⁹ in
multis Semꝑ tñ aliq̄d certi ꝓponen-
dū eſt ꝯtra illa pꝛecipue que amplius
nos īpediunt. Exterioꝛa nr̄a ⁊ interi
oꝛa pariter a nob̄ ſcrutāda ſunt ⁊ oꝛ/
dinanda: qꝛ vtraq̄ꝫ expediūt ad ꝑfectū
Si non cōtinue te vales colligere ſal
teꝫ interdū: ⁊ ad min⁹ ſemel in die. ma
ne videlicet aut veſꝑe. Mane ꝓpone.
veſꝑe diſcute moꝛes tuos q̄lis hodie
fuiſti in ꝟbo oꝑe ⁊ cogitatōe. qꝛ ī his
ſepius foꝛſitā deū offendiſti ⁊ ꝓximū
Accinge te ſicut vir contra dyaboli-
cas nequicias. frena gulam ⁊ omnis
carnis inclinationem facilius frena
bis Nunq̄ꝫ ſis ex toto ocioſus. ſꝫ aut
legēſ aut ſcribēſ aut oꝛāſ aut meditāſ

aut aliquid vtilitatis ꝓ cõmuni labo
rās. Corpalia exercitia diſcrete ſunt
agenda. nec oībus eq̄liter aſſumenda
Que cõmunia nõ ſunt non ſunt forīſ
oñdēda nā in ſecreto tuti⁹ exercēt̄ ꝑua
ta. Cauendũ tñ ne piger ſis ad cõmu/
nia. ⁊ ad ſingularia ꝓmptior. ſʒ exple/
tis integre ⁊ fideliter debitis ⁊ iniun
ctis ſi iā vltra vacat. redde te tibi ꝓut
deuotio tua deſiderat. Nõ pñt oēs ha
bere vnũ exercitiũ. ſʒ aliđ iſti. aliud il/
li magis defuit Etiā pro tēpoꝝ ꝯgru
entia diuerſa placēt exercitia. qꝛ alia i
feſtis. alia in feriatis magis ſapiũt di
ebus. Aliȷ̄s indigem⁹ tp̄e tēptatõnis
⁊ aliȷ̄s tp̄e pacis ⁊ q̄etis Alia cũ triſta
mur libʒ cogitare. ⁊ alia cũ leti in dño
fuerim⁹ Circa principalia feſta reno/
uāda ſunt bõa exercitia ⁊ ſctõꝝ ſuffra
gia feruenti⁹ implorāda. De feſto ī fe
ſtũ proponere debem⁹. q̄ſi tũc de hoc
ſeculo migraturi ſim⁹ ⁊ ad eternũ feſtũ

ꝓuenturi. Ideoq̃ ſolicite nos ꝑpare de/
bemꝰ in deuotis tpibus ꝛ deuotiꝰ cõ
uerſari. atq̃ oẽm obſeruantiã ſtrictiꝰ
cuſtodire. tãq̃ in breui premiũ laboꝝ
nr̄i a deo ꝑcepturi. Et ſi dilatatuꝫ fue
rit credamꝰ nos minꝰ bñ ꝑparatos at
q̃ indignos tãte adhuc glie. q̄ reuela/
bitur in nob tpe prefinito ꝛ ſtudeamꝰ
nos melius ad exitũ ꝑparare. Beatꝰ
ſuus ait euãgeliſta. Lucas quẽ cũ ve
nerit dñs inuenerit vigilantẽ Amen
dico vob ſuꝑ oĩa bona ſua ꝯſtituet eũ

De amore ſolitudis ꝛ ſilẽtij Ca. XX

Quere aptũ tpus vacãdi tibi.
ꝛ de bñficijs dei frequẽter co/
gita. Relinq̄ curioſa. Tales ꝑ
lege materias q̄ cõpunctõeꝫ magis p̄
ſtant q̄ occupatõez. Si te ſubtraxeris
a ſuꝑfluis locutõibꝰ ꝛ ocioſis circũiti
onibus: nec nõ a nouitatibꝰ ꝛ rumori
bus audiẽdis inuenies tps ſufficiẽs

captũ ꝑ bonis meditationibus inſi/
ſtẽdis. Maximi ſctõꝝ humana ꝯſoꝛ
tia vbi poterãt vitabãt: ⁊ deo in ſecre/
to viuere eligebãt. Dixit quidã. Quo
tiens inter hoĩes fui minoꝛ hõ redij.
Hoc quippe ſepi⁹ experimur. qñ diu ꝯ
fabulamur. Facilius ẽ oĩno tacere: q̃
verbo non excedere. Facili⁹ eſt domi
latere: q̃ foris ſe poſſe ſufficiẽter cuſto
dire. Qui igit͛ intendit ad interioꝛa et
ſpũalia peruenire. opoꝛtet eũ cũ ieſu a
turba declinare. Nemo ſecure appareƷ
niſi qui libenter latet. Nemo ſecure p̄
eſt. niſi q̄ libẽter ſubeſt. Nemo ſecure
pꝛecipit: niſi qui libẽter obedire didi
cit. Nemo ſecure gaudet. niſi qui bõe
cõſcientie teſtimoniũ habƷ. Nemo ſe
cure loquitur niſi q̄ libẽter tacet. Sem
ꝑ tñ ſctõꝝ ſecuritas plena timoꝛis ex
titit. Nec eo minus ſoliciti ⁊ hũiles
in ſe fuerũt. qꝛ magis virtutib⁹ ⁊ gr̃a
emicuerũt. Prauoꝝ autẽ ſecuritas ex

ſuperbia ⁊ preſumptione oritur. ⁊ i fi-
ne in deceptionem ſui vertitur. Nūq̄
promittas tibi ſecuritatem in hac vi-
ta. Q̄uis bonus videarꝫ cenobita. aut
deuotus heremita. Sepe meliores in
eſtimatione hominū grauius piclita
ti ſunt ꝓpter ſuā nimiam cōfidentiam
Vn̄ multis vtilius eſt vt nō penitus
tēptationibus careant. ſed ſepius im-
pugnentur. ne nimium ſecuri ſint. ne
forte in ſuperbiam eleuentur. ne etiaꝫ
ad exteriores cōſolatōes licentius de
clinent. O qui nunq̄ tranſitoriam le
ticiaꝫ quereret. qui nunq̄ cū mūdo ſe
occuparet: q̄ꝫ bonam conſcientiā ſer-
uaret. O qui omnem vanam ſolicitu
tudinem amputaret. ⁊ dumtaxat ſalu
taria ac diuina cogitaret. ⁊ totam ſpeꝫ
ſuam in deo conſtitueret: q̄ꝫ magnam
pacem et quietem poſſideret. Nemo
dignus eſt celeſti conſolatione niſi di

ligenter ſe exercuerit in ſancta com/
punctione. Si vis cordetenus com/
pungi intra cubile tuum ⁊ exclude tu
mult⁹ mūdi. ſicut ſcriptū eſt. In cubi/
libus vr̄is cōpungimi. In cella inue
nies q̄ de foris ſepius amittes. Cella
cōtinuata dulceſcit. ⁊ male cuſtodita
tediū generat. Si in p̄ncipio ꝯuerſio
nis tue bn̄ eā incolueris ⁊ cuſtodier
erit tibi poſtea dilecta amica ⁊ gratiſſi
mū ſolatiū. In ſilētio ⁊ quiete pficit a
nima deuota. ⁊ diſcit abſcōdita ſcrip
turarū: ibi inuenit fluēta lachrimarū
quibꝫ ſingulis noctib⁹ ſe lauet ⁊ mun
det vt cōditori ſuo tāto familiarior fi
at q̄zto longius ab omī ſeculari tumul/
tu degit. Qui ergo ſe abſtrahit a notis. ⁊
amicis appropinq̄bit illi de⁹ cū ange/
lis ſanctis. Melius eſt latere ⁊ ſui cu
rā agere q̄z ſe neglecto ſig̃ facere. Lau/
dabile eſt hoī religioſo raro foras ire
fugere videri: nolle etiā hoīes videre.

Liber primus.

Quid vis videre qđ nō licet hr̄e Trā
ſit mūdus ꝛ cōcupiſcētia ei⁹. Trahūt
deſideria ſenſualitatis ad ſpaciādum
ſed cū hora trāſierit. q̄d niſi grauitatē
ꝯſcīe ꝛ cordis diſpſionē importas Le
tus exitus triſtē ſepe reditū parit. ꝛ le
ta vigilia ſerotīa triſte māe facit Sic
oīe carnale gaudiū blāde intrat. ſed
in fine mordet ꝛ ꝑimit. Quid potes a
libi videre qđ hic nō vides. Ecce celū
ꝛ terrā ꝛ oīa elemēta. nā ex iſtis oīa ſūt
facta. Quid potes alicubi videre qđ
diu poteſt ſub ſole ꝑmanere Credis te
forſitan ſatiari ſꝫ nō poteris ꝑtingere
Si cūcta videres p̄ſētia q̄d eſſent niſi
viſio vana Leua oc'los tuos ad deuꝫ
in excelſ. ꝛ ora ꝓ peccatis tuis ꝛ negli
gentijs. Dimitte vana vanis. tu aūt
intēde illis que tibi p̄cepit deus Clau
de ſup te oſtiū tuū: ꝛ voca ad te ihm̄ di
lectū tuū. Mane cū eo in cella: q꞉ nō
inuenies alibi tātā pacē. Si nō exiſ

ſes. nec quicq̄ đ rumoribus audiſſes
melius in bona pace ꝑmanſiſſes. Ex
quo noua delectat aliqñ audire. opꝫ
te exinde turbationē cordis tolerare.

De cōpunctione cordis. Ca. XXI

Si vis aliq̇d proficere ꝯſerua
te in timore dei. ꝛ noli eſſe ni-
mis liber. ſꝫ ſub diſciplina co
hibe oēs ſenſus tuos nec inepte te tra
das leticie. Da te ad cordis cōpunctō
nem. ꝛ inuenies deuotioneꝫ. Cōpun
ctio mlt̄a bona aꝑit. q̄ diſſolutio cito
perdere ꝯſueuit. Mirꝝ eſt ꝙ hō poſſit
vnq̄ ꝑfecte letari in hac vita. qui ſuū
exiliū ꝛ tā multa ꝑicula aīe ſue cōſide-
rat ꝛ pēſat. Propter leuitatē cordis et
negligentiā đfectuū nr̄oꝝ nō ſentimꝰ
aīe noſtre dolores: ſꝫ ſepe vane ridemꝰ
qñ merito flere deberemꝰ. Non eſt ve
ra libertas nec bōa leticia niſi in timo
re dei cū bona conſcīa. Felix q̇ abijcere
poteſt omne impedimentū diſtractio

nis. ⁊ ad vnionē ſe redigere ſctē cōpun
ctionis. Felix qui a ſe abdicat quicq̄d
conſcientiā ſuaȝ maculare poteſt vl' g̅
uare. Certa viriliter. cōſuetudo ꝯſue
tudine vincitur. Si tu ſcis hoīes di/
mittere ipi bene te dimittēt tua fctā fa
cere. Nō attrahas tibi res alioꝝ: nec
te implices cauſis maiorum. Habe ſp
oculum ſup te primū ⁊ admoneas te/
ipm ſpecialiter pre oībus tibi. dilectis
Si non habes fauoreȝ hoīm noli ex
hoc triſtari ſed hoc ſit tibi graue qꝛ nō
habes te ſatꝫ bn̄ ⁊ circūſpecte. ſicut dce
ret dei ſeruū ⁊ deuotū religioſum con
uerſari. Utilius eſt ſepe ⁊ ſecurius ꝙ
hō non habeat multas cōſolatōes in
hac vita ſm carnē precipue. tn̄ ꝙ diui
nas non habemus aut rarius ſenti/
mus nos in culpa ſumus. quia com/
punctionem cordis non querimꝰ nec
vanas externas conſolationes omni
no abiĳcimus. Cognoſce te indignū

diuina conſolatione. ſꝫ magis dignũ
multa tribulatione. Qñ hõ ꝑfecte ē cõ
punctus. tũc grauis ⁊ amarꝰ eſt ei to/
tus mundꝰ. Bonꝰ hõ ſufficientē inue
nit materiã dolendi ⁊ flendi. Siue eũ
ſe ꝯſiderat ſiue de ꝓximo pēſat ſcit qꝛ
nemo ſine tribulatõe hic viuit. Et q̄n
to ſtrictius ſeſe cõſiderat: tãto mpliuſ
dolꝫ. Materie iuſti doloris ⁊ interne
cõpunctõis ſunt peccata ⁊ vicia nr̃a q̄
bus ita ĩuoluti iacemꝰ vt raro celeſtia
contēplari valeamꝰ. Si frequētius ď
morte tua q̄ꝫ de longitudĩe vite tue co
gitares. non dubiuꝫ quin feruentiꝰ te
emēdares. Si etiã futuras inferni ſi
ue purgatorij penas cordialiter ꝓpen
deres credo ꝙ libēter laborē ⁊ dolorē
ſuſtineres: ⁊ nihil rigoris formidareſ.
Sꝫ qꝛ ad cor iſta nõ trãſeunt. ⁊ blan/
dimēta adhuc amamꝰ. iõ frigidi ⁊ val
de pigri remanemꝰ. Sepe eſt in opia
ſp̃us vñ tã leuiter conq̄ritur miſerum

corpus. Ora igit̃ hũiliter ad dñm. vt det tibi conpũctõnis spm̃: dic cũ propheta. Ciba me dñe pane lachrimarũ ꝛ potũ da mihi in lachrimis ĩ mẽsura

De ꝯsideratõe hũane miserie Capi. XXII.

Miser es vbicũq fueris ꝛ quocũq te verteris. nisi ad deũ te conuertas. Quid turbaris qꝛ non succedit tibi sicut vis ꝛ desideras Quis est q̃ hꝫ oĩa ẜm suã volũtatem. Nec ego nec tu. nec aliq̃s hoĩm super terrã. Neo est in mũdo sine aliq̃ tribubulatõe vł angustia. q̃uis rex sit vł papa. q̃s est qui meli⁹ hꝫ vtiq̃ q̃ pro deo aliq̃d pati valet. Dicũt mł̃ti imbecilles ꝛ infirmi Ecce q̃ bonã vitã ille hõ hꝫ. q̃ diues: q̃ potens: q̃ excelsus: q̃ magn⁹ ꝛ q̃ pulcer. Sꝫ attẽde ad celestia bõa ꝛ videb̃ q̃ oĩa ista tpalia nulla sunt. ſꝫ valde incerta ꝛ magis grauantia. qꝛ nunq̃ sine solicitudine ꝛ timore

poſſidenꝶ. non ē hoīs felicitaſ habere
tp̱alia ad abundātiā. ſꝫ ſufficit ei me/
diocritas. Uere miſeria ē viuere ſup
terrā. quāto hō voluerit eſſe ſpūalioꝛ.
tanto pn̄s vita fit ei amarioꝛ. qꝛ ſentit
meliꝰ. ⁊ videt clariꝰ humane coꝛrupti
onis defectus. Naꝫ cōmedere bibere
vigilare doꝛmire q̇eſcere laboꝛare. ⁊ ce
teris neceſſitatibꝰ nature ſubiacere ṽe
magna miſeria eſt ⁊ afflictio hoī deuo
to q̇ libēter eſſet abſolutꝰ ⁊ liber ab oī
pctō. Ualde em̄ grauatur interioꝛ hō
neceſſitatibꝰ coꝛp̱alibus in hoc mun
do. Un̄ ꝓpheta deuote rogat q̄tenꝰ lib
ab iſtis eſſe valeat dicēs. De neceſſita
tibꝫ meis erue me dn̄e. Sꝫ ve nō ꝯgno
ſcentibꝫ ſuā miſeriā: ⁊ ampliꝰ ve illis q̇
diligūt hāc miſeriā ⁊ coꝛruptibileꝫ vi/
tā. Nā intantū q̇daꝫ hāc amplectunꝶ
licet etiaꝫ vix neceſſaria loboꝛādo aut
mēdicādo habeāt vt ſi h̄ poſſent ſp̱ vi
uere de regno dī nihil curarēt. O inſa

ni ⁊ infideles corde q̄ taȝ profunde in
terris iacēt vt nil niſi carnalia ſapiāt
Sȝ miſeri adhuc i fine ḡuiter ſentiēt
q̄ȝ vile ⁊ nihilū erat qđ amauerūt. Sā
cti aūt đi ⁊ oēs deuoti amici xp̄i nō at
tenderūt que carni placuerūt nec q̄ in
hoc tp̄e floruerūt. ſȝ tota ſpes eoꝝ ⁊ in
tentio ad eterna bona anhelabat: fere
bat totū deſideriū eoꝝ ad māſura ⁊ in
uiſibilia: ne amore viſibiliū traherent
ad infima: noli frater amittere ꝯfiden
tiaȝ ꝓficiēdi ad ſpūalia: adhuc habes
tp̄s ⁊ horā. Quare vis ꝓcraſtinare ꝓ/
poſitū tuū. Surge ⁊ in inſtāti incipe
⁊ dic Nūc tp̄s eſt faciēdi: nūc tp̄s ē pu
gnādi. nūc tp̄s aptū eſt emēdandi. Qn̄
male habes ⁊ tribularis tūc temp⁹ eſt
promerendi. Oportet te tranſire per
ignem et aquam anteq̄ȝ venias in re/
frigerium. Niſi tibi vim feceris vici-
uȝ nō ſuperabis. Quādiu iſtđ fragile

corpus gerimus ſine peccato eſſe nõ
poſſum⁹ nec ſine tedio ꝛ doloꝛe viuere
Libēter haberem⁹ ab omĩ miſeria q̇e
tē ſꝫ qꝛ ꝑ peccatũ perdidim⁹ innocētiã
amiſim⁹ etiã verã beatitudinē. Jdō opꝫ
tet nos tenere patientiã ꝛ di expectare
miſcdiam donec trãſeat iniq̇tas hec: ꝛ
moꝛtalitas abſoꝛbeat᷑ a vita O quãta
fragilitas hũana q̃ ſemp ꝓna eſt ad vi
cia Hodie ꝯfiteris peccata tua ꝛ cras
iterũ ꝑpetras ꝯfeſſa. Nũc ꝓponis ca-
uere, ꝛ poſt horã agis q̃i nihil ꝓpoſuiſ
ſes. Merito ḡ nos ipos hũiliare poſ-
ſum⁹: nec vnq̃ꝫ aliq̇d magni de nobis
ſentire. qꝛ taꝫ fragiles ꝛ inſtabiles ſu
m⁹. Cito etiã poteſt ꝑdi ꝑ negligētiaꝫ
qđ multo laboꝛe vix tandē acq̇ſituꝫ ē
ꝑ grãm. Quid fiet de nob̄ adhuc in fi
ne q̇ tepeſcim⁹ tam mãe. Ve nob̄ ſi ſic
volum⁹ declinare ad quietē q̃ſi iã pax
ſit ꝛ ſecuritas: cũ necdũ appareat veſti
giũ ṽe ſanctitatis in nr̄a cõuerſatõne

Bene apu

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Bene opus eſſet ꝙ adhuc iterū̄ inſti/
tuerūt tanq̄ꝫ bōi nouicij ad moꝛes op
timos. ſi foꝛte ſpes eſſet de aliq̄ futu/
ra emēdatione ꝛ maioꝛi ſpūali ꝓfectu

De meditatōe moꝛtꝭ. ¶ Ca. XXIII

Valde cito erit tecū hoc factuꝫ (vita tua trans acto)
Vide aliter quō te habeas: ho
die hō eſt ꝛ cras nō cōpet. Cū
aūt ſublatus fuerit ab ocl'is cito etiaꝫ
trāſit a mente. O hebetudo ꝛ duricia
coꝛdis hūani ꝙ ſolū pn̄tia meditatur
ꝛ futura nō magꝭ ꝓuidet Sic te in oī
facto ꝛ cogitatu deberes tenere q̄ſi ſta/
tim ecs moriturus. Si bonā ꝯſciam
haberes non multū moꝛtem timeres
Meli⁹ eēt pctā cauere q̄ꝫ moꝛtē fugere
Si hodie nō es parat⁹ quō cras eris
Cras ē dies incerta. ꝛ q̇d ſcis ſi craſti/
nuꝫ hēbis. Quid ꝓdeſt diu viuere qn̄
tā paꝝ emēdamur. Ab longa vita nō
ſemꝑ emēdat. ſꝫ ſepe culpā magꝭ augꝫ
Utinā ꝑ vnā diē bn̄ eſſem⁹ cōuerſati i

C

hocmũdo. Mlti annos cõputãt cõ/
uerſionis ſed ſepe ꝑuus ẽ fructus emẽ
datiõis. Si formidoloſuȝ ẽ mori. for
ſitan piculoſiꝰ eſt diutiꝰ viuere. Btũs
q̃ horã mortis ſue ſp añ oculos hȝ. ad
moriendũ q̃tidie ſe diſponit. ſi vidiſti
aliq̃ñ hoieȝ mori: cogita qꝛ ⁊ tu ꝑ eañ
dẽ viã trãſibis. Cũ mãe fuerit puta te
ad veſperũ nõ ꝑuenturũ Ueſpere aũt
fctõ: mane non audeas tibi polliceri.
Sp̄ ꝑğ paratꝰ eſto. ⁊ taliter viue vt nũ/
q̃ȝ te iparatũ mors inueniat Mlti ſbi
to ⁊ improuiſe moriũtur nam hora q̃
non putat filiꝰ hoĩs venturꝰ eſt. Qñ il/
la extrema hora venerit: multuȝ aliter
ſentire incipies de tota vita tua p̄teri
ta. ⁊ valde dolebis ꝙ tã negligẽs ⁊ re
miſſus fuiſti: q̃ȝ felix ⁊ prudẽs q̃ talis
nũc nititur eſſe in vita q̃lis optat inue
niri in morte. Dabit nãqȝ magnã ↄfi/
dentiã feliciter moriẽdi ꝑfectꝰ cõtẽptꝰ
mũdi; feruẽs deſideriũ in virtutibus

proficiendi. amor diſcipline. labor pe
nitẽtie. promptitudo obediẽtie: abne
gatio ſui ꝛ ſupportatõ cuiuſlibꝫ aduer
ſitatis pro amore chriſti. Multa bõa
potes operari duꝫ ſanus es. ſed infir
matus neſcio quid poteris. Pauci ex
infirmitate emendantur: ſic ꝛ qui mul
tum peregrinãtur raro ſanctificãtur.
Noli confidere ſup amicos ꝛ proximos
nec in futuris ſalutẽ tuaꝫ differas. qꝛ
citius obliuiſcentur tui homines ꝙ̃ eſti
mas. Melius eſt nũc tempeſtiue pui
dere ꝛ aliquid boni premittere. ꝙ̃ ſup
alioꝝ auxilio ſperare. Si nõ es pro te
ipo ſolicitꝰ modo. quis erit pro te ſoli
citus in futuro. Nũc tempus eſt val
de precioſuꝫ. ſed proh dolor ꝙ hoc in
utilius expendis. in quo promereri
vales vnde eternaliter viuas. Ueni/
et quando vnuꝫ diem ſeu horam pro
emendatõe deſiderabis ꝛ neſcio an im
petrab. Eia chariſſime de ꝙ̃nto piclo

te poteris. liberare: de q̄z magno timo
re eripe. ſi mō ſꝑ timoratus fueris et
de morte ſuſpect⁹. Stude nūc taliter
viuere: vt in hora mortis valeas poti
us gaudere q̄z timere Diſce nūc mori
mūdo. vt tūc incipias viuere cū xp̄o.
Diſce nūc oīa ꝯtēnere: vt tūc poſſis li
bere ad xp̄z ꝑgere Caſtiga nūc corp⁹
tuū ꝑ penitētiā vt tūc valeas certā hr̄e
ꝯfidentiā Ah ſtulte q̄d cogitas te diu
victurū cū nullū diē habeas ſecurum
Quā mlʼti decepti ſunt: ⁊ inſperate de
corpe extracti. Quotiēs audiſti a dicē
tib⁹: q⁊ ille gladio cecidit: ille ſubmer/
ſus eſt. ille ab alto ruēs ceruicē fregit.
ille mādu cādo obriguit. ille ludēdo fi
nē fecit. ali⁹ igne ali⁹ ferro. ali⁹ peſte. ali
us latrocinio ꝑijt: ⁊ ſic omnium finis
mors ē: ⁊ vita hoīm tanq̄z vmbra ſubi
to ꝑtrāſit. Quis memorabit tui poſt
mortem ⁊ q̄s orabit ꝓ te. Age age nūc
chariſſime q̄cq̄d agere potes q⁊ neſcis

qn̄ morieris. neſcis etiā ꝙd tibi poſt mortē ſequet̃. Dū tp̄s habes ꝯgrega tibi diuitias imortales. Preter ſalutē tuā nihil cogites: ſolū q̄ dei ſunt cures. Fac nūc tibi amicos venerando dei ſctōs. ⁊ eoꝝ act⁹ imitādo. vt cū defeceris in hac vita illi te recipiāt in eterna tabnacula Serua te tāq̄ pegrinū ⁊ hoſpitē ſup terram. ad quē nihil ſpectat d̄ mūdi negocijs. Serua cor liberū ⁊ ad deū ſurſuȝ erectū: qꝛ nō habes hic manētez ciuitatē Illuc p̄ces ⁊ gemitus q̄tidianos cū lachrymis dirige vt ſp̄us tu⁹ mereatur poſt mortem ad dn̄m feliciter trāſire. Amē.

De iudicio ⁊ penis pctōꝝ Ca. XXIIII

In oibus reb⁹ reſpice finē. ⁊ q̄liter añ diſtrictū iudicē ſtab. cui nihil ē occultū. q̇ muneribus nō placat̃. nec excuſatōes recipit: ſȝ qd̄ iuſtū eſt iudicabit O miſerrime ⁊ inſipiēs pctōr. q̇d rn̄debis d̄o. oīa

mala tua ſciēti: qui interdū formidas
vultum hoīs irati. At q̄d non preui-
des tibi ī die iudicij q̄n nemo poterit
per aliū excuſari vel defendi. ſed vnuſ
q̄ſqꝫ ſufficiens onus erit ſibĳpi. Nūc
labor tuus eſt fructuoſus. fletus acce
ptabilis. gemitus exaudibilis. dolor
ſatiſfactorius ꝛ purgatiuus. Hꝫ ma/
gnū ꝛ ſalubre purgatoriū patiēs hō. q̄
ſuſcipiēs iniurias plus dolet de alte/
terius malicia q̄ꝫ de ſua iniuria. q̄ pro
ꝯtrariātibus ſibi libēter orat. ꝛ ex cor
de culpas indulget: qui veniā ab alĳs
petere nō retardat. qui faciliꝰ miſeret
q̄ꝫ iraſcitur. qui ſibĳpi violentiaꝫ fre/
quēter facit. ꝛ carnē ſuā oīno ſpūi ſub
iugare conatur Meliꝰ eſt mō purgare
peccata ꝛ vicia reſecare q̄ꝫ ī futuro pur
gāda reſeruare Vere nosipos decipi
mꝰ ꝑ inordinatuꝫ amorem quē ad car
nem habemus Quid aliud ille ignis
deuorabit niſi peccata tua. Quanto

amplius tibi ipſi nunc parcis ⁊ carnē
ſequeris. tanto durius poſtea lues. ⁊
maiorem materiam cōburēdi reſuas
In quibus hō peccauit. in illis graui
us punietur. Ibi accidioſi ardentibꝫ
ſtimulis pungent̄. ⁊ guloſi ingenti fa
me ac ſiti cruciabūtur. Ibi luxurioſi
⁊ voluptatū amatores ardenti pice et
fetido ſulphure ꝑfundent̄. Et ſicut fu/
rioſi canes pre dolore inuidioſi vlula
būt. Nullū viciū erit qd ſuū ꝓpriū cru
ciatū non habebit. Ibi ſuꝑbi omī cō
fuſione replebūtur. ⁊ auari miſrima
egeſtate artabunt̄. Ibi erit vna hora grā
uior in pena ꝙ̄ hic centū anni in ama
riſſima pn̄ia. Ibi nulla requies eſt ⁊ nul
la cōſolatio dānatis. Hic tamē inter/
dū ceſſatur a laboribus. atqꝫ amicoꝝ
fruitur ſolatijs. Eſto modo ſolicitus
⁊ dolens ꝑ peccatis tuis vt in die iu/
dicij ſis ſecurus cum beatis. Tunc e/
nim iuſti ſtabunt in magna cōſtantia

aduerſus eos q̇ ſe anguſtiauerũt ꝛ de/
preſſerũt Tũc ſtabit ad iudicãdũ qui
mõ ſe ſubijcit hũiliter iudicijs hoim.
Tũc magnã fiduciã habebit paup̱ et
hũilis. ꝛ pauebit vndiqꝫ ſupbus Tũc
videbit̃ ſapiẽs in hoc mũdo fuiſſe qui
p̱ xp̄o didicit ſtult⁹ ꝛ deſpect⁹ eſſe Tũc
placebit oĩs tribulatõ patiẽter ꝑpeſſa
Et oĩs iniq̇tas opilabit os ſuũ. Tũc
gaudebit oĩs deuot⁹ ꝛ merebit oĩs ir/
religioſus Tũc pl⁹ exultabit caro af/
flicta. q̃ꝫ ſi in delicijs fuiſſet ſp̱ nutrita
Tũc ſplendebit habit⁹ vilis ꝛ obtene
breſcet veſtis ſubtilis Tũc plus lau
dabit̃ paupculũ domiciliũ q̃ꝫ deaura
tũ pallatiũ Tũc plus iuuabit ꝯſtans
patiẽtia. q̃ꝫ oĩs mũdi potẽtia Tũc am
plius exaltabit̃ ſimplex obediẽtia. q̃m
oĩs ſeclaris aſtutia Tũc plus letifica
bit pura ꝛ bona cõſcia. q̃ꝫ docta phia.
Tũc plus ponderabit ꝯtẽptus diui/
tiarũ. q̃ꝫ totus theſaur⁹ terrigenaruꝫ

Tũc magis ꝯſolaberꝭ ſup̲ deuota o/
ratione. q̃ȝ ſup̲ delicata commeſtione
Tũc potius gaudebis ꝺ ſ̈uato ſilen
tio q̃ȝ de longa fabulatione. Tũc plꝰ
valebũt ſctã op̲a. q̃ȝ multa pulcra ꝟba
Tũc plꝰ placebit ſtricta vita ⁊ ardua
penitẽtia q̃ȝ oĩs delectatõ terrena Di
ſce nũc in modico pati vt tũc a praui/
oribus valeas liberari Hic ꝑmo ꝓba
q̇d poſſis pati poſtea. Si nũc tã paꝝ
nõ vales ſuſtinere. q̃uo poteris tũc et
na tormenta ſufferre Si mõ modica
paſſio tã impatiẽtẽ efficit. q̇d gehẽna
tũc faciet Ecce ꝟe non potes duo gau
dia habere. ꝺlectari hic in mũdo. ⁊ pꝰ
ea regnare in celo cuȝ xp̃o. Si vſq̧ in
hodiernũ diẽ ſp̲ i honoribꝫ ⁊ volupta
tibus vixiſſes: q̇d totũ tibi ꝓfuiſſet ſi
iam in inſtãti mori cõtingeret. Oia ꝗ̃
vanitas p̃ter amare deũ. ⁊ illi ſoli ſ̈ui
re Qui em̃ deũ ex toto corde amat nec
mortẽ nec ſupplicium nec iudiciũ nec in

fernum metuit. q2 perfectus amor ſe
curū acceſſum ad deū facit. Quē autē
adhuc peccare delectat. non mirum ſi
mortē ꝛ iudiciū timeat. Bonū tñ eſt.
vt ſi necdū amor a malo te reuocat: ſal
tē timor gehennalis coherceat: qui ve
ro timorē dī poſtponit diu ſtare in bo
no non valebit ſed dyaboli laqueos
citius incurret.

¶ De feruenti emēdatōne to
tius vite nrē. Ca. XXV

Eſto vigilās ꝛ diligēs in dei
ſuitio ꝛ cogita freqnter ad qd
veniſti ꝛ cur ſeculū reliquiſti.
Nōne vt deo viueres ꝛ ſpūalis hō fie/
res Igiť ad ꝑfectū ferueas q2 mercedē
laboꝝ tuoꝝ in breui recipies. nec erit
tūc ampli⁹ timor aut dolor in finibus
tuis. Modicū nūc laborabis ꝛ mag
nā requiē. imo ꝑpetuā letitiā inueni/
es. Si tu ꝑmāſeris fidelis ꝛ feruid⁹
in agendo. de⁹ proculdubio erit fidel'.

ꝛ locuples in retribuẽdo. Spem bo-
nã retinere debes ꝙ ad palmã ꝑueni
es. ſ; ſecuritatẽ cape non optet ne tor-
peas aut elatus fias. Cũ ei quidã an
xius inter metũ ꝛ ſpem frequenter flu
ctuaret ꝛ quadã vice merore cõfectus
in eccl'ia añ qddã altare ſe in oratõne
pſtrauiſſet: hec inter ſe reuoluit dicẽs
O ſi ſcirẽ ꝙ adhuc pſeueraturꝰ eſſem.
ſtatimq; audiuit intus diuinũ reſpõ-
ſu;. Quid ſi h ſcires facere velles Fac
nũc qd tũc facere velles ꝛ bñ ſecurꝰ eris
Moxq; ꝯſolatꝰ. ꝛ cõfortatꝰ diuine ſe
cõmiſit volũtati. ꝛ ceſſauit anxia flu-
ctuatio: noluitq; curioſe ĩueſtigare vt
ſciret que ſibi eẽnt futura ſ; magis ſtu
duit inq̄rire q̃ eſſet volũtas dei bñpla
cẽs ꝛ pfecta ad oẽ opus bonũ inchoã
dũ ꝛ pficiendũ Spa in dño ꝛ fac bo-
nitatem ait propheta. ꝛ inhabita ter-
ram ꝛ paſceris in diuitijs eius. Unũ
eſt quod multos a profectu ꝛ feruecuti

emendatione retrahit. horroꝛ dificul
tatis ſeu laboꝛ certaminis. Enĩuero il
li maxie p̄ alijs in ꝟtutibꝫ ꝓficiũt q̇ ea
que ſibi magis ḡuia ⁊ ꝯtraria ſunt vi
ribus vincere nitunt̃. Nã ibi hõ pluſ
ꝓficit ⁊ gr̃am meret̃ amplioꝛẽ vbi ma
gis ſeipſuꝫ vincit ⁊ in ſpũ moꝛtificat
Sꝫ nõ oẽs hñt eque multũ ad vincẽ/
dũ ⁊ moꝛiendũ. Diligẽs tñ emulatoꝛ
valentioꝛ erit ad ꝓficiendũ: etiã ſi plu
res habeat paſſiones. q̄ꝫ aliꝰ bñ moꝛi/
geratꝰ: minꝰ tñ feruẽs ad ꝟtutes. Duo
tñ ſpecialiter ad magnã emẽdatõneꝫ
iuuãt. vicꝫ ſubtrahere ſe violenter ad
qđ natura viciose inclinat. ⁊ feruẽter
inſtare ꝓ bono quo ampliꝰ q̇s indigꝫ
Illa etiã ſtudeas magis cauere ⁊ vin
cere q̄ tibi frequẽtius in alijs diſplicẽt
Vbiqꝫ ꝓfectũ tuũ capias. vt ſi bõa ex
empla videas vł audias. ad imitandũ
accẽdaris. Siq̇d aũt repꝛehẽſibile cõ
ſideraueris caue ne idẽ facias: aut ſi a/

liq̄n feciſti citius emēdare teſtudeas. Sicut oculus tuuſ alios ꝯſiderat: ſic iteꝝ ab aliis notaris. Quā iocūdum ꝛ dulce eſt videre feruidos ꝛ deuotos frēs bn̄ morigeratos et diſciplinatos Quā triſte ē ꝛ ḡue videre inordinate ambulātes. q̄ ea ad q̄ vocati ſunt non exercēt. Quā nociuū eſt negligere vocatōis ſue ꝓpoſitū ꝛ ad nō cōmiſſa ſenſuz inclinare. Memor eſto arrepti ꝓpoſiti. ꝛ imaginē tibi ꝓpone crucifixi. Bn̄ verecūdari potes inſpecta vita ieſu xp̄i. qꝛ necdū magꝭ illi te ꝯformare ſtuduiſti. licet diu in via dei fuiſti Religioſus q̄ ſe intente ꝛ deuote in ſctīſſima vita ꝛ paſſione dn̄i exercet. oīa vtilia ꝛ neceſſaria ſibi abūdanter ibi inueniet. nec opuſ eſt vt extra ih̄m aliq̄d melius querat. O ſi ih̄s crucifixus in cor nr̄m veniret. q̄z cito ꝛ ſufficienter docti eſſemꝰ. Religioſus feruidꝰ oīa bn̄ portat ꝛ capit q̄ illi iubenꝶ. Religi

oſus negligens ⁊ tepidus hꝫ tribula/
tõeꝫ ſup tribulatõnẽ. ⁊ ex o͞mi pte pati
tur anguſtiá qꝛ interiori ꝯſolatõne ca
ret ⁊ exteriorẽ q̃rere ꝓhibet. Religioſ⁹
extra diſciplinã viuẽs q̃ui ruine patꝫ
Qui laxiora q̃rit ⁊ remiſſiora ſp in an
guſtĳs erit. qꝛ aut vnũ aut reliquũ ſibi
diſplicebit. Q̃uo faciũt tã multi alĳ re
ligioſi q̇ ſatis arti ſunt ſub diſciplina
clauſtrali. Raro exeũt. abſtracte viuũt
paup̱rime comedũt: groſſe veſtiũtur.
multũ laborãt paꝝ loquunt̃: diu vigi
lãt. mature ſurgũt oratões ꝓlongant
frequẽter legũt ⁊ ſe in oĩ diſciplina cu
ſtodiũt. Attẽde cartuſieñ. cyſterc̃ ⁊ diũ
ſe religiõis monachoſ ac moniales q̃
liter o͞mi nocte ad pſallẽdũ dño aſſur
gũt: ⁊ iõ turpe ẽ vt tu deberes in tã ſctõ
op̱e pigritare vbi tãta multitudo reli/
gioſoꝝ incipit do iubilare. O ſi nihil
aliud faciendũ incũberet niſi dñm de
um nr̃m toto corde ⁊ ore laudare. O

ſi nunꝙ̃ indigeres cõmedere nec bibe
re nec dormire ſʒ ſꝑ poſſes deũ lauda
re ꝛ ſolũmodo ſpũalibꝰ ſtudijs vaca/
re. tũc multo felitior eſſes ꝙ̃ʒ mõ cũ car
ni ex q̄licũqʒ neceſſitate ſeruis Utinã
nõ eſſent iſte neceſſitateſ. ſʒ ſolũmodo
ſpũales aĩe refectões. q̄s heu ſatis ra
ro deguſtamꝰ. Qñ hõ ad hoc ꝑuenit
ꝙ de nulla creatura ꝯſolationẽ ſuã q̄
rit. tũc ei deꝰ primo ꝑfecte ſapere incipit
tũc etiã bñ cõtẽtus de omni euẽtu rex
erit. tũc nec pro magno letabiť: nec p
modico contriſtabiť. ſed ponit ſe inte
gre ꝛ fiducialiter in deo qui eſt ei oĩa i
oĩbus. cui nihil vtiqʒ perit nec moriť
ſed oĩa ei viuũt ꝛ ad nutũ incũctan
ter deſeruiunt. Memento ſemper fi/
nis et quia perditu ʒ non redit tempꝰ.
Sine ſolicitudine et diligentia nũꝙ̃
acquires virtutes. Si incipis tepeſ/
cere. incipies et male habere. Si au
tem dederis te ad fauorem et amorem

inuenies magnā pacē. ⁊ ſenties leuio-
rem laborem propter dei grām ⁊ ꝟtutꝫ
amorē. Hō feruidus ⁊ diligēs ad oīa
eſt ꝑatus. Maior labor eſt reſiſtere vi
cijs ⁊ paſſionibꝫ q̄ȝ corꝑalibus inſu/
dare laboribus. Qui ꝑuos non vitat
defectus paulatim labit̄ ad maiores.
Gaudebis ſꝑ veſꝑe ſi diē expēdas fru
ctuoſe. Vigila ſemꝑ teipm̄. excita teipȝ
admone teipm̄. ⁊ q̇cq̇d de alijs ſit non
negligas teipm̄: Tm̄ ꝓficies q̄tum ti
bi ipſi vim intuleris.

Explicit liber primus:
Incipit ſecundus
De interna ꝯuerſatōe. Ca. I.

REgnuȝ dei in
tra vos eſt dicit dn̄s Cō
uerte te ex toto cord tuo
ad dn̄m. ⁊ relinque hūc
miſerū munduȝ. ⁊ inue
niet aīa tua requiem. Diſce exteriora

at contemnere